

Til Arbeids- og sosialdepartementet

Svar på høringsnotat angående «Forslag til utfasing av forsørgingstillegg til alderspensjon i folketrygden.

Khon Norway er en interesseforening hovedsakelig bestående av eldre, fastboende menn i Thailand. Vi er helt åpne for å tegne medlemmer både kvinner og menn så lenge de har en interesse for temaer knyttet til Thailand. Vi arrangerer ukentlige møter blant medlemmene i Pattaya og der har Meld. St. 40 (2016-2017) om «Eksport av velferdsytelser» blitt behørig omtalt og diskutert. Videre har flere Thailandfora på Facebook med mange tusen medlemmer diskutert stortingsmelding 40.

Khon Norway har tidligere sendt høringsvar til NOU 2017:3, og den tidligere høringen vedrørende denne saken, «hustru- og barnetillegg».

Khon Norway er en forening for betalende medlemmer, og vi har for tiden 170 medlemmer. Vår viktigste beskjeftigelse er spørsmål om helse, eldreomsorg og skatt, samt generell informasjon om regler i Thailand hva gjelder immigrasjon, trafikkregler, offentlig og privat helsevesen i Thailand m.m. Som organisasjon hjelper vi hverandre med ulike praktiske gjøremål i Thailand. I den grad vi finner det naturlig søker vi også å gjøre vår stemme kjent eksempelvis i en høringsrunde som denne.

Innledende reaksjoner på mangler i høringsnotatet:

Dette høringsnotatet berører rettigheter til norske pensjonister som dels er bosatt i Norge, dels i EU/EØS-landene, men også i øvrige land i verden. Rettighetene er i hovedsak ikke avhengig av hvor den enkelte pensjonist er bosatt, forutsatt at enkelte kriterier er oppfylt.

Khon Norway registrerte at i NOU 2017:3 var forholdene knyttet til bosatte i «øvrige land i verden» overhodet ikke nevnt. Dette kritiserte vi sterkt i vårt høringsnotat.

Nå gjentar dette seg. I høringsnotatet beskrives alternative løsninger til dagens ordninger knyttet til gjeldende lovbestemmelser. Fra pkt. 5.4. Departementets samlede vurderinger siteres: *«For personer som ikke kan forsørge seg selv gjennom arbeid eller egen alderspensjon, vil bortfallet av forsørgingstillegg til alderspensjon kunne erstattes av andre eksisterende ytelser man da kan være berettiget som arbeidsledighetstrygd, uføretrygd, supplerende stønad og ytelser innrettet mot lavinntektsfamilier.»*

Andre steder i høringsnotatet vises det til sosialtjenesteloven. Khon Norway går ut fra at Arbeids- og sosialdepartementet utmerket godt vet at INGEN av disse mulighetene er gjeldende for pensjonister utenfor EU/EØS-området.

Dette er en kritisk mangel, og Khon Norway krever at forholdene for disse gruppene utredes og sendes på høring før departementets forslag til lovendringer iverksettes.

Rettighetene er dels opptjent/iverksatt ved lovvedtak, dels ved innbetaling av medlemsavgifter. Mange har også tariffmessig avtalte rettigheter knyttet til deres tjenestepensjon, som i stor grad er koplet opp mot Folketrygden. Vi mener derfor at ASD «tangerer» å fjerne rettigheter som den enkelte pensjonist har opparbeidet eller opptjent. Dette forholdet burde vært vurdert, og redegjort for i høringsnotatet.

Kommentarer til departementets utredning:

Bruken av begrepet «hensiktsmessig».

Dette er et ofte brukt uttrykk i høringsnotatet. Det siteres fra departementets innledning: «Departementet mener at det ikke er behov for å innføre forsørgingstillegg til ny alderspensjon og at en raskere avvikling av forsørgingstillegg, som innebærer mindre forskjeller i rettighetene til påfølgende årskull, er mer hensiktsmessig.»

Denne hensiktsmessigbetraktningen bruker departementet for å definere hva som er hensiktsmessig sett fra departementets utgangspunkt, som er å «fase ut» forsørgingstillegg. Hva som er mest hensiktsmessig sett fra den enkelte pensjonists side, nevnes ikke, og gjør at høringsnotatet uttrykker seg ganske kynisk i forhold til de pensjonistene som blir berørt av departementets forslag.

Noe tilsvarende hefter ved departementets uttrykk: «uheldige utslag». Det siteres fra høringsnotatet side 14 siste avsnitt: «Videre mener departementet at avviklingen av forsørgingstillegg etter gjeldende rett, med full virkning fra 1962- til 1963-kullet, gir uheldige utslag som følge av store forskjeller i rettighetene til påfølgende årskull.» For den enkelte pensjonist er det «uheldige utslaget» svært forskjellig fra departementets ganske kyniske betraktning. Departementets «problem» kunne vært løst ved i noen grad å bedre rettighetene til «påfølgende årskull».

Spesielt angående punkt 7.2: Dette høringsnotatet er utarbeidet før departementene ble klar over forpliktelsene overfor EØS-reglene, og dette punktet bør omarbeides i betydelig grad.

Et drastisk tiltak: Noen kan hevde at de problemene som vi beskriver her, lett kan løses ved at pensjonistene flytter tilbake til Norge.

I og med at dette dreier seg om de fattigste pensjonistene, ville et slikt tiltak føre til mange skilsmisser. Mange pensjonister ville bli tvunget til å skille seg både fra sin kone og sine barn, på grunn av at familiens økonomiske situasjon vil stenge for mulighetene til at norske myndigheter ville innvilge visum for dem.

I tillegg bør en også være klar over at dersom en slik familie skulle ankomme Norge, ville kostnadene for norske myndigheter fort gå langt utover de beskjedne beløpene som hustru- og barnetillegg representerer. Mange pensjonister har også betydelige helseproblemer som gjør ham avhengig av hjelp fra sin kone, både for hennes daglige assistanse, og for å oppsøke helsehjelp i Thailand.

Khon Norways konklusjon:

Høringen går ut på å fjerne ytelser til dem med lavest pensjon, eller i klartekst: De fattigste pensjonistene og deres pårørende. Spesielt barnetillegget gir de fattigste pensjonistene anledning til å sørge for best mulig utdanning og helsestell for de barna de har ansvar for. Dette kan nå bli fratatt dem. I Norge kan pensjonistens barn få fulle rettigheter på disse områdene. Det kan ikke pensjonistenes barn i eksempelvis Thailand.

Dersom ikke departementet er villig til å utrede disse pensjonistenes og barnas forhold, vil situasjonen for dem i mange tilfeller bli dramatisk og tragisk. Dette håper vi at ASD kan innse, og bøte på ved å utrede situasjonen også for norske mottakere av økonomiske rettigheter utenfor EU/EØS-området.

ASD skriver i pkt. 8, siste avsnitt: «En forutsetning for en vellykket gjennomføring er at det gis informasjon til mottakere av ytelsen at den vil reduseres fra og med 2024 og opphøre senest i 2027 slik at den enkelte kan tilpasse seg en økonomisk situasjon uten forsørgingstillegg». Khon Norway er enig i at tid til tilpasning er essensielt. Fire år er kanskje tilstrekkelig for de pensjonistene som bor i Norge eller EU/EØS-området, men det er altfor kort tid for dem som bor eksempelvis i Thailand.

Ideelt sett ville det beste for norske pensjonister i Thailand være å ikke utfase forsørgingstilleggene i det hele tatt. Men vi innser jo at et slikt standpunkt er det vanskelig å fremme.

På bakgrunn av at situasjonen for de fattigste pensjonistene som dette gjelder vil bli svært vanskelig, vil det forslaget som vi på en måte motvillig kan støtte være høringens forslag i Pkt. 6.1 Alternativ A – Utfasing over tid.

Thailand 10/12 2019

For styret i Khon Norway

Edvin Lonassen